

Notat

Dato: 4. januar 2006.

Vedr.: Tilkøbsydelse på dagtilbudsområdet for de mindste børn

---

1. Baggrund

BKFs bestyrelse har i flere omgange drøftet den principielle holdning til tilkøbsydelse på dagtilbudsområdet. Tilkøbsydelse så som: deltagelse i flere ture ud af huset, en højere normering, bedre madordninger etc. Drøftelsen er bl.a. affødt af den diskussion, som sat på dagsordenen af Gentofte Kommune.

Formålet med dette notat er således en diskussion af fordele og ulemper ved tilkøbsydelse – og uddrage en konklusion.

2. Diskussion

Det er en tendens i tiden, at nogle efterspørger tilkøbsydelse. Ikke bare tilkøbsydelse, som er periferiydelse (fx tøjvask og indkøbsordninger i daginstitutioner) men også tilkøbsydelse som lægger sig op af kerneydelsen.

Tidligere tiders forestilling om, at ”det ikke alle kan få må ingen få” har ingen bæring længere. Det giver ikke mening at service generelt skal tage udgangspunkt i ”laveste fællesnævner” i en tid, hvor det individuelle og unikke for os alle har en central placering. Vi vil simpelthen ikke finde os i, at vi ikke kan få en unik service tilpasset vores specielle behov. Det traditionelle lighedsbegreb opfattes således *ikke* i modstrid med et differentieret tilbud. Begrebet undervisningsdifferentiering i skolen baseres jo således også på, at børn skal behandles forskelligt (for derigennem at behandle dem ens).

Eksemplerne på tilkøbsydelse knyttet op omkring kerneydelsen i kommunale institutioner er mangfoldige: madordninger i daginstitutioner, beskæftigelsesmaterialer, skiture mv. i fritids- og ungdomsklubber, skolemælk, kantineordninger og § 3 stk. 3 -undervisning i skolerne – for slet ikke at tale om individualiserede tilkøbsydelse i ældreplejen.

Men er institutioner bare institutioner? Er der forskel på de grupper af mennesker, det drejer sig om – og deres situation?

Tilkøbsydelse er knyttet til begrebet frit valg. Men har alle et frit valg – eller snarere, kan alle forstå konsekvenserne af det frie valg? Det er nok hovedkernen i diskussionen.

Ældre og handicappede har indlysende, hvis de er relevante¹, mulighed for at vælge de tilkøbsydelse, som de ønsker – inden for deres økonomiske formåen. Det er ikke anderledes end alle mulige andre voksne, hvis vi tager udgangspunkt i, at de ældre får den evt. lov hjemlede hjælp, som de har behov for/krav på.

Det er også muligt at forklare lidt større børn, at de ikke bare kan komme med på skituren i klubben². Enten fordi man som forældre ikke har råd – eller ikke prioriterer det. Så må de unge selv tjene pengene, hvis det er et must at deltage. Tilsvarende om andre tilkøbsydelse i skoler, klubber, foreninger etc.

Når vi taler om småbørn stiller situationen sig anderledes. Det er ikke muligt at forklare et 2 eller 4 årig barn, hvorfor de ikke må komme med i Zoo, deltage i rytmik, få frugt om eftermiddagen eller tilsvarende. Det vil åbenbart give anledning til børn, som bliver kede af det, frustrerede eller aggressive, hvis en sådan ordning ikke håndteret med størst mulig professionalitet af personalet.

Man kunne også forestille sig, at denne type af tilkøbsydelse kunne reserveres til at være gældende for hele institutioner, hvor normering/tilbud var af en højere kvalitet – og med en højere forældrebetaling. En udvikling af denne karakter vil understøtte en social og etnisk opdeling af samfundet.

Desuden er der en latent risiko for, at personaleressourcemæssige tilkøbsydelse kunne reducere basisydelse på dagområdet (yderligere), således at der flyttes normering fra en finansiering i kommunalt regi til forældrefinansiering.

3. Konklusion

BKF anbefaler, at *hvis* tilkøbsydelse knyttes op omkring kerneydelse på småbørnsområdet, skal det ske under iagttagelse af:

- at ordningen organiseres med størst mulig professionalitet af personalet, således at børnene *ikke* opdager, at der permanent er forskel på kvalitet og/eller kvantitet af de tilbud, som de modtager,
- at tilbuddene *ikke* gives i særlige institutioner, men integreret i almindelige dagtilbud, således at en social og etnisk opdeling af samfundet modvirkes,
- at der er særligt fokus på, at tilkøbsydelse *ikke* bruges til at reducerer basisydelse på dagtilbudsområdet.

Klaus Nørskov

---

¹ Det betyder på almindelige dansk, at de ikke er demente eller på anden led ikke er ved deres fulde fem

² Nogle kommuner giver endog ”friplads” eller ”delvis friplads” på dette område, hvis det vurderes socialpædagogisk hensigtsmæssigt